

Parndorf-ot Pándorfalu-nak nevezik. A Fertő melletti Weiden magyarul Védeny, Gols pedig Gálos. Héthalom — mint hely- és helységnev e vidéken előttem is ismeretlen. Girsch teljesen hibás névfeljegyzés. Tájnyelvi német neve Gschies, hivatalos osztrák neve 1925 óta Schützen am Gebirge, magyarul Sérc (a középkorban Lövő).

Rust magyarul is Ruszt, a középkorban Szil (Rust = szil, szilfa). Lutzmannsburg magyarul csak Locsmánd. A Kőszeggel és Gyöngyösludaddal kapcsolatban említett „Kőpatak” is valami félreértett név lehet, mert mindkét helység a Gyöngyös mellett fekszik, Szombathely városával egyetemben, utóbbinál az ősrégi Perint is elfolyik. A magyar Mártonhely szlovén neve Martijanci, míg Gederovci magyarul Kőhida, s Vég helyét szlovénül Krajina névvel illetik.

Helyreigazításaimmal megpróbáltam összehangot teremteni a használt nevek között, hogy a szerző állításait mások is értékesíthessék.

*Reuter Camillo
Pécs*

MEGJEGYZÉS BENDEFY LÁSZLÓ CIKKÉHEZ

Folyóiratuk 1974. évi 2. számában megjelent: Bendefy László: Dunaföldvár régi földvára c. tanulmányát érdeklődéssel olvastam el. Azóta kutattam: volt-e Dunaföldvárnak Dunakömlődön földvára? Pakson, Németkéren, Dunakömlődön, Madocsán, Bölskén és Dunaföldváron a dunaföldvári és dunakömlödi földvára vonatkozó forrásmunkákat kerestem. Számottevő anyagot találtam:

1. Dunaföldvárnak Dunakömlődön nem volt földvára. Sem történelmi, sem régészeti emléket, leletekre vonatkozó adatot nem találtam, amely a két földvár összetartozására vagy közvetlen — olyan kapcsolatra utalna, aminek alapján bizonyított lenne, hogy a kömlödi vár Dunaföldvárré lett volna.

2. A közölt térképrészletek aláírásai és a tárgyalt események helyeinek közlése nyomán azt hihetnők, hogy Dunaföldvár és Dunakömlőd egyazon, de legalábbis összetartozó helységek. Kömlőd a XVIII. században, valóban a földvári apátság birtoka volt, de vajon ennek alapján mondhatjuk, hogy Földváré volt? Amennyiben ezt tennénk, azt is állíthatnánk, hogy Földvár és Kömlőd Nagyszombaté volt, mert e birtokokat Mária Terézia 1775 február 13-án a nagyszombati főiskolának ajándékozta.

a) E térképrészletek aláírásainak szövegéből azt kell hinnünk, hogy azok Dunaföldvár és Dunakömlődöt ábrázolják. Kerestem is rajtuk az „öregvárt, a templomot, a lakótornyot, valamint a tulajdonképpeni földvárt”, de nem találtam. Ezután arra gondoltam: Dunaföldvárt és Dunakömlődöt ábrázoló térképrészletről van szó. Később, kutatásaim során — a helyszínen járva —

a kézhez kapott teljes térkép — amelyről készült az 1778. évi állapotot mutató térképrészlet — bizonyította — bizonyítja: azon Földvár határából és a településből rajta nem szerepel még részlet sem. Teljes egészében Kömlődöt ábrázolja.

b) Az összegejtött anyagból azt is megtudtam, hogy az 1778. évi térkép, Kömlőd németajkú lakosokkal való betelepítési tervének volt része.

3. Tehát a tanulmányban a topográfiai eligazodás nehéz. (Pl. a földcsuszamlások esetében: melyik történt Dunaföldvár és melyik Dunakömlőd határában? A 6. sz. ábra a kömlödi „Sánc Szakadék Völgy”-ről szól s a dunaföldvári hidat és környékének egy részét ábrázolja és közli az itteni mederváltozások adatait).

4. A tanulmányt olvasva arra a következtetésre juthattam, hogy a kömlödi földvár Batthyányi-vár volt. Ez a mérnök beírásból, — Arx Batyanyana — jelölésből és a térkép címéből, — a földvári uradalom testében levő — megállapításokból következne! Találtam olyan forrást, amely szerint a XVIII. században volt a Batthyányiaknak birtokuk Kömlődön — zálogban. De, vajon ez azt is jelenti hogy a kömlödi földvár Dunaföldvár régi földvára volt?

a) Történelmi adatok s irodalmi munkák sora bizonyítják, hogy a XVIII. században, a tolna-megyei Dunakömlődön Vak Bottyán épített várat (a községtől — délkeletre).

b) A községtől nyugatra — kutatásaim során — földvár nyomára sem forrásmunkában, sem Kömlőd határában nem bukkantam.

5. A szerző, a többi között azt írja: „...merem megkockáztatni azt a feltevést, hogy ez a földvár, esetleg palánkkal ellátott burgus Annamátia katonai őrállomása volt.”

A római források Lussunium néven egy duna menti erősségről tudósítanak. „Magyar történetírók és régészek szerint Lussunium a mai Dunakömlőd helyén feküdt. Régészeti leletek — mondhatjuk így is — tömege római eredetre vall. Vízszint Annamátia helye még ma is vitatott.

Tehát Lussunium nem volt Annamátia őrállomása, hiszen jelentősebb lehetett nála.

6. A szerző — az Országos Levéltárban őrzött — két Kömlődöt ábrázoló térképet talált. Azokat összehasonlítva megállapította, hogy az 1778-ban keltezett szerepel egy vár, az 1786-oson nem. Ebből azt a következtetést vont le, hogy „elmosta a Duna”, „partcsuszamlás megsemmisítette.”

A helyszínen járva megállapítható: a Bottyánsánc egy része még ma is áll, — 1786-óta sokat elpusztított belőle az erózió, — de, vajon mivel azokat, — az 1786-os térképen — nem jelölte meg a mérnök, mondhatjuk azt, hogy megsemmisült?

7. Összefoglalva: Dunaföldvárnak és Dunakömlődnek külön-külön történelme, múltja van. Az idők során — mint két „szomszédvár”-nak lehetnek és voltak is kapcsolataik, de összetartozásuknak nem jutottam nyomára.

*Szelezky József
Dunaföldvár*